1849. №. 13

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaterdag avond.

VRIJDAG, 2 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 1 November.

In een telegraphisch berigt bij ons vorig nommer gevoegd, meldden wij de vorming van het nieuwe Ministerie. De *Staats-Cour.* van gisteren deelt thans, met het ontslag der vorige, de benoeming van de nieuwe Ministers mede, er bijvoegende, dat het bestuur der Departementen voor de Zaken der Hervormde en andere Eeredienssten, en der Katholijke Eerdienst *voorloopig* is opgedragen aan den Minister van Justitie Jhr. Mr. J. F. H. Nedermeyer, Ridder van Rosenthal en aan den Minister van Buitenlandsche Zaken Mr. H. van Sonsbeeck.

— Curatoren van het Nassauwsch Veluwsch Gymnasium te Harderwijk hebben Doctoren in de Letteren opgeroepen, om zich aan te melden, ter vervulling van de opengevallen Conrectorsplaats, vóór den 15den dezer.

— Te Oudewater heeft den 26sten October de tentoonstelling van vee plaats gehad, uitgeschreven door de afdeeling Oudewater en omstreken der Hollandsche Maatschappij van Landbouw, waarop veel en buitengewoon schoon vee werd aangetroffen. Onderscheiden prijzen en premiën zijn aan verscheiden best gekeurde stuks vee toegekend.

Ook de uitreiking van verschillende medailles, door leden dezer afdeeling op de tentoonstelling te Leyden behaald, had des avonds van dien dag plaats, en de toetreding van een groot aantal nieuwe leden kan getuigen, van de toenemende belangstelling in den landbouw binnen deze stad en hare omstreken.

— Te Batavia heeft zich eene Commissie gevormd, den Heer B. van Rees tot Voorzitter hebbende, voor het oprigten van een gedenkteeken op het graf van den gesneuvelden Generaal Michiels, tevens strekkende tot eene eervolle nagedachtenis van allen, die sedert de vestiging van het Kon. Nederl. gezag in en voor Indië gesneuveld zijn.

's GRAVENHAGE, 1 November.

Z. M. heeft tot Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd den Vice-Consul der Nederlanden te Smyrna R. J. van Lennep; tot President van het Prov. Geregtshof in Zuid-Holland Mr. J. A. Philipse, thans Vice-President, en tot Vice-President, Mr. P. Buyskes, thans Raadsheer in dat Hof.

— Bij besluit van eergisteren is de Heer H. L. Tetar van Elven, benoemd tot Commies bij de Nederlandsche Staats-Courant bepaaldelijk voor het werk der Stenographie. (Het schrijven met verkorte teekens.)

— De Minister van Finantiën van Bosse heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat de in de algemeene voorwaarden van den verkoop van 's Rijks domeinen vervatte bepalingen, betrekkelijk den door de koopers te stellen borgtogt, in zoo verre zijn gewijzigd, dat het aan de koopers zal vrijstaan, om, in stede van eenen personelen borgtogt, ten hunnen koste, onbezwaarde vaste goederen of lands-effecten te verbinden, tot eene geheele waarde van één derde gedeelte van den kooppprijs.

— Heden hebben de nieuw benoemde Ministers hunne werkzaamheden aan de departementen van algemeen bestuur aanvaard.

— Nadat de Hooge Raad beslist had, dat aan de zich noemende familie de Bourbon, te Delft, door den Staat zou worden betaald een twintigste der bij ministerieel contract bepaalde som van *f* 300,000, voor geheime oorlogsmiddelen, heeft die familie het arrest van den Hoogen Raad aan den Staat doen beteekenen. Deze laatste heeft daarop verklaard, *die som niet te kunnen voldoen, daar de Staten-Generaal de gelden daarvoor hadden geweigerd.*

— De *Staats-Courant* van heden bevat het Koninklijk besluit betrekkelijk de derde algemeene tienjarige volkstelling, inhoudende 5 Afdeelingen. Wij deelen hier van dat besluit het een en ander mede.

Afdeeling I. Algemeene bepalingen. Art. 1. De derde algemeene volkstelling heeft ten doel:

1º. De kennis van het getal personen, in iedere gemeente op 19 November aanstaande aanwezig;

2º. het aanleggen in iedere gemeente, met 1 Januarij 1850, van registers der bevolking, bevattende alle die opgaven de personen der ingezetenen betreffende, welker kennis in het belang van den Staat, van de algemeene en de bijzondere besturen en van de ingezetenen nuttig en noodzakelijk is bevonden.

Art. 2. De volks-telling heeft plaats naar het werkelijk verblijf in den strengsten zin des woords toegepast. Iedere persoon, inboorling of vreemdeling, op den 19den November aanstaande aanwezig, wordt ingeschreven in de gemeente waar hij den nacht van 18 op 19 November heeft doorgebragt.

Art. 3. Onder de tijdelijk verblijvende worden gerangschikt alle personen, die buiten de plaats hunner inwoning langer dan ééne maand in dezelfde gemeente aanwezig zijn.

Hiertoe behooren, wanneer zij zich bevinden buiten de gemeente van hunne inwoning of van die hunner ouders of voogden, kinderen bij voedsters of minnen geplaatst, minderjarige dienstboden of dienstdoende personen, leerlingen in kostscholen of opvoedings-gestichten, studenten en kweekelingen aan Hoogescholen, Athenaea, Academiën, Seminariën, de Kadetten op de Koninklijke Militaire Academie en op het Koninklijk Instituut voor de Marine, krijgs- en zeelieden onder de wapenen of in de kazerne, met de hen vergezellende, tot hun gezin behoorende personen, gevangenen, zij die in de werkhuizen, bedelaarsgestichten, koloniën van weldadigheid, gasthuizen, krankzinnigen-, of liefdadige gestichten, tijdelijk zijn verpleegd of opgenomen.

Art. 4. Doortrekkend zijn personen niet langer dan ééne maand in eene gemeente vertoevende, zonder onderscheid of zij zich in eene herberg, een kosthuis of in eene bijzondere woning bevinden.

Afdeeling II. Inschrijvings-biljetten. Art. 5. Aan iederen hoofd van een huisgezin wordt door of van wege het gemeentebestuur een inschrijvings-biljet, ter hand gesteld.

Hij is verpligt dat biljet, volgens den stand van zijn huisgezin op den 19den November, naauwkeurig, volledig en volkomen naar waarheid, in te vullen of te doen invullen, en daarvoor aansprakelijk.

Art. 6. Onder huisgezin wordt verstaan iedere vereeniging van twee of meer personen, gemeenschappelijk levende, met inbegrip van alle, in welke betrekking of onder welken titel ook, bij hen inwonende en niet in de uitzondering van het volgende artikel vallende personen.

Art. 7. Personen afzonderlijk levende of huisgezinnen bij anderen inwonende, hetzij zij in herbergen of kosthuizen of in bijzondere woningen hun gewoon verblijf houden, ontvangen een afzonderlijk inschrijvings-biljet.

Hieronder zijn begrepen kweekelingen, leerlingen, studenten, kadetten, bij bijzondere personen, niet in voormelde hoedanigheden in eene instelling, inwonende, krijgs- en zeelieden, wonende bij ingezetenen buiten de kazerne. De hoofden der huisgezinnen, bij welke de hiergenoemde personen inwonen, zijn voor de naauwkeurige invulling aansprakelijk.

Art. 8. De personen van het gezin worden, overeenkomstig de bepaling van art. 2, alinea 1, in de volgende orde op het biljet ingeschreven: het hoofd van het gezin, de vrouw, de kinderen, de bloedverwanten en de aangehuwden van het hoofd van het gezin, de overige inwonende, niet in familiebetrekking staande personen, als inwonende dienstboden of werklieden, eindelijk de niet tot het gezin behoorende, tijdelijk verblijvende, die niet in de uitzondering van art. 7, alinea 2, vallende, en de doortrekkende personen, telkens het mannelijk geslacht het eerst en naar den rang van ouderdom.

Art. 10. Ten einde het aanleggen van een naauwkeurig bevolkingsregister doenlijk te maken, geschiedt op ieder biljet, onder de kolom van aanmerkingen, opgave van het getal en geslacht der tijdelijk uit het gezin afwezigen, waartoe de tijdelijk in eene andere gemeente binnen het Rijk of buiten 's lands verkeerende, en de wegens de in art. 3 opgenoemde redenen afwezige personen worden gerekend te behooren.

De tijdelijk afwezigen zijn verpligt, terstond na hunne terugkomst in de gemeente hunner inwoning, hiervan aangifte te doen bij den wijk-commissaris of het gemeentebestuur, ten einde in het hoofdelijk invullings-register te worden bijgeschreven.

Art. 11. De naam en de voornamen van iederen persoon worden op het biljet voluit geschreven.

Art. 12. In de twee kolommen aanduidende het getal der tot ieder huisgezin behoorende personen, wordt het totaal der mannelijke en vrouwelijke leden van het huisgezin ingeschreven.

Art. 13. Van personen, ouder dan een jaar, wordt enkel het geboortejaar, bij kinderen beneden het jaar, d. i. geboren op of na den 19den November 1848, tevens de maand der geboorte opgegeven.

Art. 14. Zij die op het grondgebied des Rijks binnen Europa zijn geboren, voegen bij de opgave van de stad of gemeente der geboorte, tevens die van de provincie, waarin die geboorteplaats is gelegen. Zij die in Nederlands

bezittingen buiten Europa of in den vreemde mogten geboren zijn, hebben, in stede van de provincie, het land der geboorte op te geven.

Art. 15. De godsdienst welke ieder lid van het gezin belijdt, wordt bepaald aangewezen.

Kinderen of personen, die nog geene belijdenis des geloofs hebben afgelegd, worden naar de godsdienst hunner ouders ingeschreven; bijaldien hieromtrent verschil bij de ouders mogt bestaan, naar die godsdienst waartoe zij vermoedelijk in lateren leeftijd als ledematen zullen behooren.

Art. 16. De burgerlijke staat wordt, naar de kunne, voor de ongehuwden met eene O, voor gehuwden met een eene H, voor weduwenaars en weduwen met eene W ingevuld.

Art. 17. Personen, die meer dan een beroep gelijktijdig uitoefenen schrijven zich in naar het hoofdberoep, datgene namelijk waarvoor zij op de rol der patenten het hoogst zijn aangeslagen.

Art. 18. Personen zonder beroep of middel van bestaan, worden naar verkiezing met een O of met het woord *geen* ingeschreven.

Als personen zonder beroep worden evenwel niet beschouwd kinderen en personen, welke onderwijs ontvangen of een beroep aanleeren. Al wie ten huize van ouders of voogden onderwijs ontvangt, wordt als huisleerling, op scholen of buiten af onderwezen als schoolleerling, wanneer hij een beroep aanleert naar dit beroep, met bijvoeging van het woord leerling, in de kolom beroep ingeschreven.

Die aan eene instelling van hooger onderwijs zich wetenschappelijk of maatschappelijk vormt, wordt als student, kweekeling of kadet, met bijvoeging van het beoefende vak, ingeschreven.

Art. 19. In de kolom van aanmerkingen wordt, behalve het op het inschrijvingsbiljet in verband met art. 10 hierboven aangeduide, de woonplaats (dat is de naam der gemeente) van de ouders, de voogden of het gezin der in art. 4 opgenoemde personen ingeschreven.

Afdeeling III, IV en V. Hoofdelijke invullingsregisters, Algemeene registers en Voorschriften voor de Gemeentebesturen en de Gedeputeerde Staten, — bevatten bepalingen voor de Gemeentebesturen, enz. ten aanzien van deze volks-telling.

— Het blijkt uit de berigten van den Gouvernement-Generaal over Nederlandsch Indië, met de eergisteren aangekomen landmaal ontvangen, dat juist bij het afzenden dier berigten van het militair departement eene voordragt was ontvangen tot het toekennen van belooningen aan de dapperen, die zich bij de Baliesche expeditie hebben onderscheiden. Die voordragt zou dadelijk in behandeling worden genomen, en het onderwerp uitmaken van een voorstel aan het Opperbestuur in Nederland, met de eerstvolgende maal te verzenden. Daardoor zal alzoo spoedig de gelegenheid geboren worden, om aan een algemeen gevoelden wensch te voldoen. (*St.-Cour.*)

Telegraphisch Berigt,

6 ure des avonds.

De bijeenkomst der Tweede Kamer is uitgesteld tot den 13den November.

AMSTERDAM, 31 October.

Z. M. heeft benoemd tot Procureur bij het Prov. Geregtshof in Noord-Holland en der Arrondissements-Regtbank alhier, den Heer G. J. Raakes.

— De Hoogleeraar aan het Athenaeum alhier Mr D. J. van Lennep, zal den 19den November met eene plegtige redevoering zijn volbragt vijftigjarig Professoraat herdenken.

— Zoo wij vernemen zijn de leeraren bij de onderscheiden gezindten alhier, van wege het Stedelijk Bestuur uitgenoodigd, aanstaanden Zondag, het opgehouden zijn der cholera-ziekte, bij de godsdienstoefeningen te gedenken, en hunne gemeenten in hartelijke dankgebeden deswegens voor te gaan.

ENSCHEDE, 29 October.

Sedert ongeveer drie weken heeft zich in de nabijheid dezer stad een hert opgehouden. Verscheidene jagers hadden reeds herhaalde malen jagt op hetzelve gemaakt, toen het zich op den 26sten dezer in de nabijheid dezer stad bevond, alwaar het weldra achtervolgd werd en door twee kogels getroffen, in eene sloot is afgemaakt. Het had eene buitengewone grootte, met hoorns van acht Ned. palmen en wordt geschat op eene zwaarte van meer dan 150 Nederl. ℔.

Dezer dagen zijn in deze streken op verschillende plaatsen meer herten opgemerkt, men spreekt zelfs van twee en drie, waarop heden groote jagt zal worden gemaakt.

LEEUWARDEN, 30 October.

In de vergadering van stembevoegden, ter verkiezing van een lid voor de Tweede Kamer, heeft van de 343 stemmen, de Baron van Heemstra, afgetreden Minister, 156, en de Heer Mr. Jongstra, Advocaat te Heerenveen, 151 stemmen erlangd; de overige waren verdeeld. Daar er geene volstrekte meerderheid van stemmen was, moet den 8sten November tusschen de twee bovengenoemde herstemd worden.

ASSEN, 29 October.

Men zal zich herinneren dat de Hooge Raad bij arrest van 20 April jl., alle verbindende kracht heeft ontzegd aan het besluit van den Souvereinen Vorst van 1 Februarij 1815, en dat daardoor het besluit van denzelfden van 28 September 1814 weder geheel in werking is getreden; bij dit laatste besluit is het collatie-regt onbepaald aan de voormalige eigenaren toegestaan, voor zooveel het gemeenten geldt, waar de Predikant zonder tractement of subsidie van 's landswege, uit kerkelijke fondsen bezoldigd wordt; maar waar zoodanige subsidie bestaat, heeft het de collatie tot electie uit een dubbeltal, door de kerkeraden of gemeenten te formeren, beperkt en ingekort. — De jongstgehoudene Synode nu heeft van de Regering de intrekking van het besluit van 1 Februarij 1815 gevraagd, en voorts aan de Synodale Commissie opgedragen, om bij eventuele vacaturen in collatiën, zoovcel noodig, de gemeenten opmerkzaam te maken op het meergenoemde arrest van den Hoogen Raad, almede op het hooge belang, van middelen te zoeken om door afkoop de regten van collatie en electie te doen vervallen.

's HERTOGENBOSCH, 30 October.

De *Nieuwe Rott. Cour.* bevat den volgenden particulieren brief, omtrent het vermelde ongeluk: Ten einde de groote overdrijvingen te keer te gaan, meld ik u nader: dat er in het geheel, ten gevolge van het springen van den stoomketel van de Jan van Arkel II, tot dusverre acht lijken zijn en vijf gewonden, waarvan één zeer ernstig. Zeker weet men, dat er buitendien nog één knecht van de boot is omgekomen, doch men heeft het lijk niet weder gevonden. Ook spreekt men nog van twee boeren en eene jufvrouw met een kindje; maar men mag dit voor louter gissing houden, althans heeft men tot dusverre geenerlei bepaalde aanwijzing kunnen vinden dat die personen aanwezig waren tijdens de ontploffing. — De Gouverneur der provincie meende gisteren per boot te vertrekken, doch had, om het invallen van den Zondag, de reis op Zaturdag vervroegd. Een toeval heeft veroorzaakt, dat een transport van 19 gevangenen, niet aan boord is geweest.

Zie hier, voor zooverre zij bekend zijn, de namen der omgekomenen : de Kapitein Smits, de Aannemer Smitzer, de Hofmeester Gerritsen, de Heer Vermeulen, uit Waspik, Johannes van den Broek, Johannes Baptist van Gool, W. van Doorn, en een onbekende. De gewonde, die in bedenkelijken toestand verkeert, is de Aannemer van Maren; de vier overige gewonden schijnen, althans zeker drie hunner, in geen gevaar te verkeeren.

Men is druk bezig met het sloopen der overblijfselen van de boot, welke het in- en uitvaren der Zuidwillemsvaart, behalve voor kleine vaartuigen, geheel versperren.

De onmiddelijke oorzaak der ramp is onbekend. Wel worden er allerlei gissingen gemaakt; doch met eenige zekerheid is er tot dusverre niets van te zeggen, daar de boot en hare machines geheel en al verbrijzeld zijn.

— Gisteren avond zijn nog twee lijken opgehaald uit de Haven bij de Boombrug, zijnde die van S. Joosten, van Woensel, en P. J. Hagens, de knecht van de boot. Het getal bekende dooden is nu 10.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 29 October.

De toestand der Koningin is niet verergerd; zij mag echter hare vertrekken niet verlaten.

— De Lord-Mayor heeft een ongemeen fraaijen zilveren beker doen vervaardigen, welke aan den ex-Koning Lodewijk Filips zal worden aangeboden, als herinnering aan Zr. Ms. jongste bezoek op het Mansion-House.

— De gewezen Hongaarsche Generaal Klapka is met eenig gevolg hier ter stede aangekomen.

— Voor eenige dagen werden twee Afrikanen als geestelijken door den Bisschop van Londen te Fulham bevestigd. Zij werden onderrigt in het Zendelings-kerkgenootschap te Islington. Men verzekert dat Sierra Leona spoedig tot een zetel der kerk gemaakt zal worden.

— De berigten uit Ierland luiden iets gunstiger; de plundering van granen, die in acht of negen graafschappen, doch vooral in Tipperary, Kings-County en Westmeath plaats had, schijnt eenigzins te bedaren. De vermindering van landswaarde in Clare is intusschen aanzienlijk; en een huur van £ 25 per acre is op 15 sh., en van 30 sh. op 5 sh. gevallen, zonder tot dien huur nemer te vinden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 30 October.

Het volgend artikel vindt men in het dagblad *l'Ordre*, hetgeen onder den invloed staat van den Ministerraad:

Wanneer onderscheiden Mogendheden elkander beoorlogen, dan gebeurt het somtijds dat een wapenstilstand gevraagd wordt, en dat men daarvan gebruik maakt om eene schikking tot stand te brengen, dan wordt eenig gedeelte grondgebieds onzijdig verklaard, waarop de vertegenwoordigers der strijdvoerende partijen onderhandelen; voor allen is het onzijdig grondgebied heilig en onschendbaar.

Zoo hebben ook de politieke partijen in Frankrijk gedaan, na hare gemeenschappelijke zegepraal over de volksheerschappij: zij hebben het terrein der Republiek onzijdig verklaard, ten einde daarop met alle veiligheid hare aanspraken te ontwikkelen en de middelen te beramen om alle zoo mogelijk met elkander overeen te brengen.

Maar wat gebeurt? De onzijdigheid der Republiek wordt volstrekt niet geëerbiedigd; zij wordt aangevallen voor het eindigen van den wapenstilstand, welks duur bij de staatsregeling bepaald is.

Wij beweren geenszins dat zij, die aan het monarchaal beginsel gehecht zijn gebleven, zich aan eene misdaad schuldig maken door het herstel van het koningschap te vragen; de *National* en de *Reforme* hebben wel onder het vorig bewind de invoering der republiek geëischt, en bovendien mag, waar het algemeen stemregt is ingevoerd, ieder de hoop koesteren, dat

de meerderheid des volks te eeniger tijd zijn gevoelen zal omhelzen en doen zegevieren. Maar onvoorzigtig en misdadig is het, zich niet te storen aan de grondwet, die de eenige waarborg van alle belangen en regten is, en het er tegenover de uitdrukking van den souvereinen wil een regt te stellen, hetwelk men als boven dien wil verheven doet voorkomen; gelijk Blanqui en Barbès de souvereiniteit van het doel, als eenigen verbindenden regel voor het republikeinsch geweten willen doen gelden.

De tegenwoordige Regering, die ingevoerd, aangenomen en geregeld gevestigd is, kan toch niet weerloos aan de aanvallen zijner vijanden worden overgeleverd; zij heeft ten minste, evenzeer als de regeringen die haar zijn voorafgegaan, het regt om zich te doen eerbiedigen.

Het is waar, de Republiek is den 24sten Februarij bij overrompeling gegrondvest, en het voorloopig bestuur heeft, onder voorwendsel van noodzakelijkheid en gedrongen door eene muitende menigte, zich de regten van het eigenlijke volk aangematigd; maar de Republiek die den 4den Mei door de ingevolge het algemeen stemregt verkozenen afgekondigd, en den 10den December door acht of tien millioenen stemmenden nader bekrachtigd werd, is in de hoogste mate, en tot op nadere beslissing, een nationaal en wettig gouvernement. Zij die haar thans door geweld of door intrigues wilden omverwerpen, zouden zich onzes inziens aan eene schandelijke misdaad schuldig maken.

Zonderling verschijnsel! Aan de legitimiteit heeft men bij eene derde proefneming, vijftien jaren geschonken om hare beloften te vervullen; Louis-Philippe had achttien jaren om de zijne gestand te doen, en de Republiek is naauwelijks gevestigd of zij wordt reeds veroordeeld! Men slaat geen acht op de moeijelijkheden en het gevaarlijke der omstandigheden, men wijt haar zelfs die rampen welke zij niet veroorzaakt heeft; men ontzegt haar de middelen om eene proefneming te voltooijen, die met elken dag betere resultaten zou kunnen opleveren, indien men van alle zijden slechts een weinig goeden wil betoond had, en waarbij men overeengekomen was ter goeder trouw te werk te zullen gaan.

Het is als of sommige lieden, een jaar geleden, er slechts in toegestemd hebben om de republiek te beproeven, op voorwaarde dat die proefneming zou mislukken; het is als of zij bovenal de duurzame bevestiging eener orde van zaken vreezen, waardoor het redmiddel dat zij aanbevelen, overbodig zou worden!

Frankrijk denkt er anders over; het wil niet dat ondank en laster de belooning zijn der pogingen die thans tot zijn behoud aangewend worden; het wil, dat de proefneming, waaraan de republikeinsche regeringsvorm thans onderworpen is, eene loyale, volledige en beslissende proefneming zij. Ongetwijfeld is het mogelijk dat het dien regeringsvorm te eeniger tijd afkeure; maar het wil dat die veroordeeling op feiten gegrond zij. Daardoor geeft het een blijk van eerbied voor de wet, van erkentelijkheid voor bewezen groote diensten, maar het geeft tevens een bewijs van doorzigt en wijsheid. Want, verondersteld, dat het tot de monarchie moest terugkeeren, dan heeft het toch te onderzoeken wanneer, hoe, en te wiens voordeele die vraag zou moeten beslist worden, eene vraag met welker beantwoording de legitimisten zelven ten hoogste verlegen zouden wezen; en bovendien zou het moeten onderzoeken of het in staat is om de kosten en de gevaren eener nieuwe omwenteling te dragen, die zeer mogelijk niet in ieders smaak zou vallen.

— In de Zitting van de Wetgevende Kamer van den 29sten dezer, waren aan de orde van den dag de interpellatien van den Heer Bouvet, nopens den staat van beleg, welke in vijf departementen nog steeds voortduurt; hij somde op tot welk een misbruik van gezag zulks aanleiding gaf; in het departement der Ain waren de veiligheid en de eigendom van meer dan twee honderd familiën aangerand; onschuldige personen waren uit hunne huizen gehaald, zelfs had men huismoeders gedurende eene maand gevangen gehouden; een geestelijke was met ketenen beladen, en ook had men gedreigd een vlek aan de vier hoeken in brand te steken! De Vergadering is echter overgegaan tot de orde van den dag.

— In de Zitting van heden was een voorstel aan de orde tot het aannemen van een parlementair onderzoek van begrooting van Marine, niet omdat men daarin misbruiken of onbehoorlijk punten meende opgemerkt te hebben, maar alleen om de dienst door alle mogelijke middelen te verbeteren. De Heer Collas trad in uitvoerige beschouwingen over Frankrijks zeemagt; sedert 1830 zijn daaraan 1,500 millioen fr. te koste gelegd en nog is de dienst zoo slecht ingerigt, dat de zeemagt in een betreurenswaardigen toestand verkeert; Frankrijk heeft er eigenlijk geene, en mogt een oorlog uitbarsten, dan zou men smartelijke teleurstellingen ondervinden; geen enkel schip is in goeden staat of heeft genoegzame equipage, vele zijn zelfs niet in staat om zee te houwen. Hij besloot zijne rede, met op eene grondige hervorming en verbetering aan te dringen.

De Heer de Tracy, Minister van Marine, verklaarde dat hij gaarne een onderzoek, als bovengenoemd, zou zien instellen.

De vergadering ging uiteen, na bepaald te hebben dat de beraadslaging over dit gewigtige onderwerp morgen zou worden voortgezet.

— Er zijn hier heden allerlei geruchten in omloop nopens eene ministeriële wijziging.

— De President der Republiek heeft den 28sten dezer de troepen te St. Germain in oogenschouw genomen, en is met luid gejuich begroet.

— De Regering heeft bij de vergadering een wets-ontwerp ingediend, houdende aanvraag om een buitengewoon crediet tot bestrijding van de onkosten der versieringen en verbeteringen die de Heer Armand Marrast in het afgeloopen jaar heeft laten maken in het paleis, dat hij als President van de Nationale Vergadering bewoonde. Die onkosten beloopen bijeen 135,745 francs; de Commissie van Onderzoek oordeelde, dat die uitgaven nodeloos zijn geweest, in allen gevalle dat zij niet onvermijdelijk waren, en de staat ze derhalve niet voor zijne rekening moet nemen. Volgens de opgave van den architect waren bovengenoemde verbouwingen en verfraaijingen op mondelingen last van den Heer Marrast geschied. Deze, door de Commissie om inlichting gevraagd zijnde, ontkent eenigen last gegeven te hebben, en zegt, alleen te hebben aangedrongen op eene spoedige voortzetting der werkzaamheden, die op last van de administratie der openbare werken aan genoemd paleis waren begonnen.

De Commissie van Onderzoek heeft voorgesteld, dat de staat alleen de som van 15,000 fr. voor zijne rekening zou nemen, als zijnde deze som uitgegeven aan groote spiegels, die werkelijk tot noodige verfraaijing van het paleis gestrekt hebben.

— Uit officieele opgaven blijkt dat Frankrijk in 1829 30,785 jongensscholen telde met 1,372,206 leerlingen; in 1848 was het getal dier scholen 43,614 en dat der leerlingen 2,178,079.

— In de haven van Fécamp werd jl. Donderdag een zonderling verschijnsel waargenomen. Ten drie ure in den namiddag, terwijl de vloed der zee nog twee uren moest duren, daalde de zee plotseling ongeveer 33 duimen; vervolgens steeg zij weder langzaam tot de hoogte, waarop zij vóór die daling stond, en bleef toen rijzen tot 5 ure. De wind was Z. W.

SPANJE.

MADRID, 24 October.

Het *Journal des Débats* deelt het een en ander mede omtrent de plaats gehad hebbende Ministeriële krisis, en laat daarop volgen: »De Generaal Narvaez heeft zich zooveel mogelijk op den hoofdbewerker van het gebeurde, den Gemaal der Koningin, gewroken. Hij verliest het geringe deel van het gezag, dat aan zijnen titel als Koning verknocht was; hij zal voortaan in het paleis niet meer te bevelen hebben en de dotatiën der kroon niet langer beheeren. Het van den 20sten des avonds gedagteekende besluit, waarbij hij van die functiën ontzet wordt, is door de Koningin Isabella, op voordragt van den Ministerraad, onderteekend. De Koning Don Francisco wordt er intusschen niet in genoemd; maar het houdt alleen in, dat er weder een opperste chef van het Koninklijk Huis benoemd wordt, onder den titel van Gouverneur van het paleis, die onder de bevelen van den Minister van Buitenlandsche Zaken zal staan, zoodat het ministerie voortaan het regt zal hebben om door een van zijne leden een waakzaam oog te doen houden op hetgeen in het paleis omgaat, terwijl ook de benoeming van den Gouverneur van hetzelve afhankelijk zal zijn. Bij den tegenwoordigen staat van zaken in Spanje is deze regeling niet zonder politiek belang.

— Ondertusschen meldt een ander berigt, dat de overeenstemming tusschen den Koning en de Ministers hersteld was, deze bij hem hunne opwachting hadden gemaakt, en de Koning hun beleden had, dat hij misleid was.

— De meeste leden van het kortstondig Ministerie zijn verbannen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 29 October.

De Regering van Saksen heeft met de onze thans een soortgelijk geschil als de Beijersche, namelijk ten aanzien der aanspraak, welke onze Regering maakt, om betaling te erlangen wegens het dempen van den opstand te Dresden. De Saksische Regering schijnt hiertoe niet genegen, omdat zij meent dat Pruissen hiertoe als Bondstaat verpligt was.

— Volgens officiële opgave bedraagt het staande Pruissische leger op dit oogenblik in het geheel 5945 Officieren. Onder deze bevinden zich een Generaal-Veldmaarschalk (de Hertog van Wellington) 11 Generaals, 45 Luitenant-Generaals, 56 Generaal-Majoors, 93 Oversten, 68 Overste-Luitenants, 560 Majoors, 1087 Hoofdlieden en Ritmeesters, 966 eerste en 3063 tweede Luitenants. De Landweer telt 4117 Officieren.

— In Wurtemberg is een geheel nieuw ministerie benoemd.

— De Beijersche Regering heeft hare toestemming gegeven tot het verdrag tusschen onze Regering en die van Oostenrijk gesloten, betreffende de benoeming van een nieuw centraal bestuur voor Duitschland.

— De vrijwillige leening in Baden is niet doorgegaan, en dus zal eene gedwongene worden uitgeschreven.

BEIJEREN.

Door de Regering is aan de Kamers een ontwerp van wet ingediend tot het verleenen van amnestie aan degenen die zoowel in de Paltz als in de Oud-Beijersche provinciën aan de jongste onlusten hebben deelgenomen. Volgens het ontwerp zullen van de kwijtschelding uitgezonderd zijn alle staats- of gemeentelijke ambtenaren, advokaten en notarissen, geestelijken, schoolonderwijzers, militairen die niet in het vroeger uitgevaardigd generale pardon begrepen zijn, en de zoodanige die nevens politieke overtredingen zich ook aan misdaden tegen personen en goederen hebben schuldig gemaakt.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 27 October.

De Keizer heeft besloten eene kweekschool te doen oprigten van toekomstige consulaire agenten en tot practische vorming van jonge staatsdienaars als Consuls.

— De regeling van de regterlijke organisatie in Hongarije is reeds begonnen. Het grondbeginsel der afscheiding van het departement van justitie, van de administratie, is daarbij op den voorgrond gesteld. Alle staatsburgers zijn

gelijk voor de wet. Voortaan zullen alle tot dusverre bestaande privilegien voor de regtbanken zijn opgeheven. Voorts wordt de mondelinge en openbare wijze van procederen ingevoerd; de regters zijn geheel onafhankelijk.

— De drie Bohemsche vestingen zijn met staatkundige vlugtelingen opgevuld.

— De boekdrukkers alhier hebben bevel ontvangen, om al hetgeen zij willen uitgeven, te voren aan de censuur te onderwerpen.

— Nadat den 24sten te Pesth 3 doodvonnissen waren voltrokken, zijn aldaar weder 15 doodvonnissen uitgesproken.

— Men heeft uit eene goede bron vernomen, dat de Porte zich verbonden heeft, om geen renegaat in hare dienst te nemen, maar dat alle Hongaarsche uitgewekenen naar Candia zullen worden overgebragt.

CALIFORNIE.

SAN FRANCISCO, 1 September.

De berigten van deze dagteekening zijn te Panama aangebragt door eene stoomboot, die aldaar met 159 passagiers en eene waarde van 2,500,000 franken aan stofgoud uit het goudland aankwam.

In de baai van San Francisco wapperden de vlaggen van alle natiën der wereld. De meeste schepen waren echter door hunne manschappen en sommige zelfs door hunne kapiteins verlaten. In de maand Augustus waren er 3,839 landverhuizers aangekomen, onder welke 87 vrouwen.

De stad San Francisco neemt elken dag in grootte en in fraaiheid toe. De heerlijkste gebouwen verrijzen er als bij tooverslag; in plaats van de vroegere slordige hutten en tenten ziet men er alom rijke magazijnen en bazars op het ruimst van alle mogelijke artikelen van weelde voorzien.

De berigten van de mijnen zijn gunstig, de opdelving van goud belooft dit jaar nog rijker te zullen zijn dan het vorige. Eene in het North-Fork werkende vereeniging van twintig delvers verzamelt dooreen genomen voor 45 piasters daags, per hoofd.

Eene andere vereeniging, van eene duikersklok voorzien, maakt niet minder goede zaken aan de Sacramento-rivier; men hield het er voor, dat deze vereeniging, wanneer haar arbeid eenmaal goed georganiseerd zou wezen, voor 50,000 francs daags zou kunnen verzamelen.

Nog eene andere vereeniging, die den loop van de rivier op zeker punt heeft weten te verleggen, heeft in 3 dagen tijds voor 75,000 fr. vergaard.

Maar ongelukkig is de gezondheidstoestand weinig voldoende; buikloop en koortsen rigten groote verwoestingen aan.

STADS BERIGT.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN brengen mits deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat van den Heer Controleur der Directe Belastingen is ontvangen een Voljaars-Aanvullings-Kohier voor de Belasting op het Personeel, dienst 1849 en 1850, hetwelk op den 27sten October jl. is executoir verklaard, en op heden aan den Heer Ontvanger verzonden.

VAN HOORN.

Leyden, 1 *November* 1849. Ter ordonnantie van dezelve,

v. PUTTKAMMER.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 1 November de Heer C. H. J. van Briesen, van Amsterdam, in de Regten, met *Theses*.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd: H. D. A. CORNE

LEYDEN, EN

31 October 1849. D. J. JUNGBLUTH.

Getrouwd: A. A. COCKUYT,

Apotheker en Drogist te Leyden,

LEYDEN, EN

31 October 1849. P. M. JESSE.

Getrouwd: J. SCHELTEMA

ROTTERDAM, MET

31 October 1849. A. M. P. KOLFF.

Voor zoo menigvuldige bewijzen van deelneming in hunnen rouw, betuigen de Ondergeteekenden vriendelijk hunnen dank.

A. VERWEY Bz.

J. VERWEY, PROPER.

Mejufvrouw JOLLIE, SPEKMAN, neemt bij deze de vrijheid aan hare geëerde Stadgenooten te verwittigen, dat zij op heden ontvangen heeft de laatste Modellen van HOEDEN en MUTSEN.

Leyden, Nieuwen Rijn, Wijk VII No. 60.

Ontvangen de laatst uitgekomene Modellen van MANTELS en de daartoe benoodigde STOFFEN, enz., enz.

Leyden, 1 *November* 1849. W. SCHIMMELPFENG.

MUZIJKHANDEL.

SCHRAUDER & VAN BAAK alhier, verlangen zoo spoedig mogelijk een BEDIENDE voor den *Muzijkhandel*, van de Protestantsche Godsdienst, niet beneden de 20 jaren, de Hollandsche en Fransche taal magtig, verder bekend met de verschillende Muzijk-uitgaven en Componisten. Vooral zullen zij in aanmerking komen, die meer in dergelijke betrekking zijn werkzaam geweest.

Men adresseere zich in Persoon of met Franco Brieven.

A. von Humboldt,
NATUUR-TAFEREELEN.

Door den Boekhandelaar P. H. VAN DEN HEUVELL, te *Leyden*, is eene Inteekening geopend, waarvan het Prospectus alom is verzonden, op het Werk:

NATUUR-TAFEREELEN, *met Wetenschappelijke Ophelderingen*, *van* ALEXANDER VON HUMBOLDT. Zullende worden vertaald door Dr. E. M. BEIMA. Uit te geven in één deel groot 8o., waarvan de prijs, die der oorspronkelijke Uitgave, zijnde *f* 5.40, niet zal te boven gaan.

Bij J. H. REMMERS, *in Galanteriën*, op de Botermarkt te *Leyden*, is thans gevestigd het DEPOT der TANDMIDDELEN, bereid door de GEBROEDERS DENTZ, *Tandmeester van Z. M. den Koning, H. M. de Koningin-Weduwe en Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, enz., enz., enz.*, als:

Liqueur Philodentique, tot het conserveren en onderhouden der Tanden, alsook het tegengaan der Carie, à . . . . . *f* 3.50.

Mondspoeling, tegen Scorbut en Rhumatieke pijnen in den Mond, en bijzonder voor het aangroeijen en versterken van het Tandvleesch, à . . . . . » 3.00.

Opiat en Paarlwassching, tot het wit en zuiver houden der Tanden, à . . . . . » 2.50.

Poudre Dentifrice et Antiscorbutique, à . . . . . » 2.00.

Poudre à la Rose, à . . . . . » 1.00.

Tandpoeder, à . . . . . » 0.50.

Eau d'Orange, tot het schoonhouden en onderhouden der Kindertanden, à . . . . . » 1.60.

Eene sedert drie jaren aanhoudende ongesteldheid door gal veroorzaakt en vergezeld gaande van moeijelijke spijsvertering door de Pillen van Holloway genezen.

De Heer C. WILLIAMS, uit *Dungannon*, was sedert drie jaren lijdende aan eene ernstige gal ongesteldheid vergezeld van moeijelijke spijsvertering en aanhoudend uitwerpen van slijm. Zijne smarten waren zoo groot dat het hem geheele nachten door onmogelijk was op zijn bed te liggen, alle mogelijke medicijnen die hij genomen had, waren nutteloos geweest. Hij beproefde dan eindelijk de *Pillen van Holloway*, en werd spoedig met een goeden uitslag verheugd, want dit kostelijk geneesmiddel veroorzaakte weldra eene betere spijsvertering, nam de overvloedige gal weg, en herstelde den zieke volkomen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.

Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement*.

BEURSPRIJS van SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 31 OCTOBER.

	Laagst Koers.	Hoogst Koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$53\frac{7}{16}$	$53\frac{5}{8}$	$53\frac{7}{16}$
Dito Certificaten . . . » 3 »	$62\frac{11}{16}$	$63\frac{1}{8}$	$62\frac{13}{16}$
Dito dito . . . . . » 4 »	$82\frac{3}{4}$	$82\frac{3}{4}$	$82\frac{3}{4}$
Amortisatie Syndicaat . . » $3\frac{1}{2}$ »	$83\frac{7}{8}$		
Aandeelen Rijn-Spoorweg . » $4\frac{1}{2}$ »	$81\frac{1}{2}$		
BELGIE, ... » $2\frac{1}{2}$ »	46		
Dito bij ROTHSCHILD . . » $2\frac{1}{2}$ »	$46\frac{5}{8}$		
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £ » 5 »	$12\frac{1}{16}$	$12\frac{5}{8}$	ex div.
Dito Binnenl. à 6 m. . . » 3 »	$26\frac{1}{2}$	$27\frac{1}{4}$	$27\frac{1}{4}$
Coupons Ardoins	$7\frac{1}{4}$	8	
PORTUGAL, te Londen . . » 5 »	$33\frac{1}{2}$	$33\frac{3}{4}$	$33\frac{3}{4}$
Dito dito . . . . . . » 4 »	$34\frac{3}{4}$	$35\frac{1}{8}$	35
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 » 5 »	$103\frac{1}{4}$	$103\frac{3}{8}$	
Cert. bij dito 1831 en 1833 » 5 »	$93\frac{1}{4}$	$93\frac{3}{8}$	
Dito bij STIEGLITZ & Co. . » 4 »	$82\frac{7}{8}$	$83\frac{1}{8}$	
Certificaten van dito . . » 6 »	$63\frac{1}{2}$		
OOSTENRIJK, Nieuwe Metall. » 5 pCt.	$88\frac{1}{2}$		
Oblig. Metalliek . . . . » 5 »	$84\frac{1}{4}$	$84\frac{1}{8}$	
Idem . . . . » $2\frac{1}{2}$ »	$42\frac{3}{4}$	44	
BRAZILIE, 1843 . . . . » 5 »	$84\frac{1}{8}$		
MEXICO, ... » 5 »	25	$25\frac{1}{8}$	$25\frac{1}{4}$

Koers van het Geld: Prolongatie $3\frac{1}{2}$ pCt. Beleening 3 pCt.
Wissel-Disconto $2\frac{1}{2}$ pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van F. G. LA LAU.